

OKUL KÜLTÜRÜ İLE İLGİLİ ÖĞRETMEN ALGILARININ İNCELENMESİ

Mehmet BOZASLAN

MEB, Gaziantep, Türkiye

mehmetbozaslan7@gmail.com, ORCID No: 0009-0003-0478-4367

Aydın ALBAK

MEB, Osmaniye, Türkiye

aydinalbak@hotmail.com, ORCID No: 0000-0001-7019-886

Hacı Ahmet KAVUN

MEB, Osmaniye, Türkiye

ahmet.kavun@hotmail.com, ORCID No: 0009-0000-1667-8236

Özet

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin okul kültürü ile ilgili algılarının incelenmesidir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni ile tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında Gaziantep Şahinbey ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan 7 sınıf öğretmeni ile araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formuyla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın alt problemine ilişkin aile tipi okul kültürünün daha başarılı sonuçlar elde etmede yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul yöneticilerinin okullarda çok çaba gerektirmeyen ya da kanunlarla zorunlu olarak yapılması gereken kültür unsurlarını yapmaya daha istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okullarda uygulanan kültür unsurlarının müdür değişikliğinde tamamen değiştiği ve sürdürülebilir bir kültür unsurunun oluşmadığı da araştırmanın bir başka sonucudur. Araştırmanın sonucu doğrultusunda okul yöneticilerine; buldukları okulların kültürlerine katkı sağlamaları önerisinde bulunulmuştur. Araştırmacılara ise okullarda yaygın olan kültür ve bu kültürlerin özelliklerini incelemeleri yönünde önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul kültürü, Kültürel elementler, Yönetici

EXAMINATION OF TEACHER'S PERCEPTIONS ABOUT SCHOOL CULTURE

Abstract

The aim of this study is to examine the perceptions of classroom teachers about school culture. The research was designed with the phenomenology pattern, one of the qualitative research designs. Within the scope of the research, face-to-face interviews were conducted with 7 classroom teachers working in primary schools in Gaziantep Şahinbey district, using a semi-structured interview form prepared by the researcher. Descriptive analysis method was preferred in the analysis of the data. It has been concluded that the family type school culture related to the sub-problem of the research helps to achieve more successful results. It has been concluded that school administrators are more willing to make cultural elements that do not require much effort in schools or that must be done by law. In addition, it is another result of the research that the cultural elements applied in schools have completely changed in the change of the principal and a sustainable cultural element has not been formed. In line with the results of the research, school administrators; It was suggested that they contribute to the culture of their schools. Suggestions were made to the researchers to examine the common culture in schools and the characteristics of these cultures.

Keywords: School culture, Cultural elements, Administrator.

Atf / Citation

Bozaslan, M., Albak, A. ve Kavun, H. A. (2023). Okul Kültürü ile İlgili Öğretmen Algılarının İncelenmesi, *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 5 (1), 54-61.

Bozaslan, M., Albak, A. & Kavun, H. A. (2023). Examination of Teacher's Perceptions About School. *Anatolian Turkish Journal of Education*, 5 (1), 54-61.

Giriş

Toplumu birbirine bağlayan ve toplumun çimentosu olarak görülen bir unsur olan kültür, aynı topraklar üstünde yaşayan insanların ortak değerlerinin ve duygularının bütünüdür. “Kültür” sözcüğü Latince “colere” sözcüğünden geldiği ileri sürülmektedir (Williams, 2005). Gökalp (1997) kültürü “yalnız bir ulusun din, ahlak, hukuk, us, estetik, dil, iktisat, felsefe ve fenle ilgili yaşayışlarının uyumlu bir toplamı” olarak tanımlamıştır. Toplumsal gelişmenin her aşamasının kendine özgü bir kültürü vardır. Ancak her toplumsal aşama kendi kültürünü oluştururken, geçmişin kültür mirasını devralır ve kendi kültürünü bunun üzerine kurar. “Kültür”, içgüdüsel ve kalıtsal değil, her bireyin doğduktan sonraki yaşantısı içinde kazandığı alışkanlıklardır. İnsanın düşünme ve konuşma yeteneği onu diğer varlıklardan ayırır. Bu yetenekleriyle insan hem doğal çevrede hem de kendi yarattığı, insanlardan oluşan bir çevrede yaşar. Yaşadığı ortam içinde politik, ekonomik, artistik, dinî ve entelektüel örgütlenme içine girerek doğal çevreyi egemenliği altına alır ve onda kendi yararına değişiklikler yapar (Güvenç, 1991, s. 101-102). Çok farklı şekillerde tanımlanabilen örgüt kavramı ise kısaca ve genel anlamıyla insanların belirli amaçları yerine getirmek için maksatlı olarak ve bilerek oluşturdukları düzenlemeler şeklinde tanımlanabilir (Stephen, 2007). Bir topluluğu bir araya getirdiği için örgüt ile kültür kavramları arasında kuvvetli bir ilgi vardır. Her insanın özellikleri ve karakterinden oluşan kendine has bir kişiliği olduğu gibi örgütün de bir kişiliği vardır ve bu “örgüt kültürü” olarak adlandırılır (Robbins, 2007, s.61). Bir örgütün karakteristik özellikleri olan inançlar, duygular, davranışlar ve semboller o örgütün kültürüdür. Daha detaylı ifade edecek olursak örgüt kültürü paylaşılan felsefeler, ideolojiler, inançlar, duygular, kabuller, beklentiler, tutumlar, normlar ve değerler olarak tanımlanır (Mats, 2002, s.69). Örgüt kültürü eğitim yönetimindeki örgüt yapısı, motivasyon, liderlik, karar verme, iletişim ve değişim kavramlarıyla da yakından ilgilidir. Eğitimin ve eğitim yönetiminin en geniş anlamıyla uygulandığı örgüt veya kurum okuldur. Okullarda öğrencilere toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına göre önceden hazırlanan programlar doğrultusunda öğretim faaliyetleri sunularak, öğrencilerde istenen davranış değişikliği meydana getirilmeye çalışılır (Erden, 2004, s.50). Son yıllarda okulun kimliğini yansıtan normlar, değerler, gelenekler ve ritüeller için kültür ve iklim terimleri kullanılmaktadır. Okulun evrensel amaçlarından olan toplum kültürünü genç kuşaklara aktarmak, bireyin sosyalleşmesini sağlamak ve istendik yönde bilgi, beceri ve tutum kazandırabilmek için okulun etkili bir örgütsel kültüre sahip olması gerekir (Terzi, 2000). Burada kastedilen öğretmenlerin iletişimi, giyim tarzları, ne konuştukları, toplantılarda nasıl davrandıkları, öğrencilerden neler bekledikleri, öğrenci davranışları, velilerin okul çalışanlarıyla iletişimi ve müdürün sergilediği liderlik tarzı” gibi okulda meydana gelen her şeydir.

Problem Durumu

İnsanların bireysel veya toplumsal boyutta davranışlarının tamamı kültürün merkezinde bulunmaktadır. Kültür, insanların toplumsal yaşam biçimi olarak tanımlanır (Williams, 1985, s. 90). Kültür, bir toplumun üyeleri arasında paylaşılan, bir kuşaktan diğerine geçen, belirli bir gruba özgü olarak deneyimlenen ve sosyal davranış kalıplarını biçimlendiren öğrenilmiş inanç ve gelenekler bütünüdür (Barrett, 1984; Carter, 2000). Kültür insan ve toplum yaşamında oldukça belirleyicidir ve “insanların ne düşündüklerini ve nasıl davrandıklarını şekillendirmede sıra dışı bir güce sahiptir” (Barth, 2002, s. 7). Çünkü kültür toplumsal düzenin işleyiş biçimini, günlük yaşam pratiklerini, yerine getirilmeyen kuralların karşılıklarının ne olduğunu bireylere gösteren bir rehber niteliği taşımaktadır.

Kültür kalıtsal özellikten çok çevresel bir özelliktir. Farklı bir ifade ile kültür süreç içinde değişerek kuşaklar arasında aktarılır. Spindler ve Spindler’e (1982) göre kültür bunu bireylerin toplumun diğer üyeleriyle etkileşimlerini sağlayarak ve onların dünyalarını anlamlandıracak bir çerçeve sunarak yapar (Akt. Finnan ve Levin, 1998). Bireyin yaşamı boyunca içine girdiği sosyal çevrelerde gerçekleştirdiği etkileşimler, içinde yaşadığı toplumun kültürünü içselleştirmesini sağlar. Kültürü meydana getiren ana bileşenler olan normlar, değerler, semboller ve dil, bireyin ilk sosyal çevresi olan ailede öğrenilir. İkinci sosyalleşme süreci olan okul ve iş yaşantısı periyotlarında ise birey, taşıdığı kültür kodlarıyla bir toplumun üyesi olma sürecini yaşar. Eğitim ve dolayısıyla okul, bireyin kültürlenme ve toplumsallaşma sürecinde önemli bir geçiş aşamasını temsil etmektedir.

Okullar kendilerine özgü sosyal düzenleri ve toplumda insan etkileşiminin en yoğun gerçekleştiği kurumlardan biri olma özellikleriyle küçük toplum örnekleridir. Kültürün, en sade ifadeyle, düşünce biçimleri, davranış biçimleri ve maddi nesnelere birlikte insanların yaşam biçimleri (Macionis, 2013) olduğu düşünüldüğünde; tıpkı toplumlar gibi okullar da tarihsel arka planları, dünyayı anlama biçimleri,

insan etkileşimleri ve bu etkileşimlerden meydana gelen maddi ve manevi ürünlerle kendilerine özgü bir kültür ortaya koymaktadırlar. Okul kültürü, kültür kavramının, kendine özgü sosyal alanlara sahip olan ve bu haliyle küçük sosyal yapı niteliği taşıyan okullar düzlemindeki karşılığıdır. Dolayısıyla okul kültürünün tanımı da geniş bir bakış açısı gerektirmektedir. Bu anlamda okul kültürü en kapsamlı biçimde, okulu meydana getiren insan unsurunun davranış ve etkileşim süreçlerini (beklentiler, toplumsal normlar, iletişim biçimleri) okulun kendi yaşam alanında (okul toplumunu oluşturan insanların gündelik hayatlarını sürdürdükleri kültürel ve ekolojik bağlam) düzenleyen, geniş hatlarla kurulmuş değişken bir anlamlar (inançlar, değerler, hedefler vb.) setidir (Kitayama, 2002). Okul kültürü okul personeli, öğrenciler ve okul çevresini oluşturan diğer unsurlar arasındaki etkileşim süreçleriyle ve dünyayı anlama biçimleriyle sürekli olarak yapılandırılır ve gelişir (Finnan, 2000; Hinde, 2004).

Okul kültürü öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin ve genel olarak okul çevresinin kolektif biçimde ürettikleri bütünsel bir olgudur. Bu bütünsellik içerisinde öğrencilerin okula dışarıdan getirdikleri kültürel kodlar ve sosyal davranış pratikleri önemli yer tutmaktadır. Bourdieu (1984) bu kültürel kodları egemen kültür pratiklerindeki yeterlilik olarak tanımlar ve kültürel sermaye olarak ifade eder. Bourdieu (1986) bu yaklaşımında ekonomik temelli sosyal sınıf ayırımına kültürel boyutu eklemiştir. Kültür, ekonomik eşitsizliklerin kaynakları ve sonuçları gibi konuların incelenmesinde aracı bir roledir (Giroux, 2014, s.118). Dolayısıyla Bourdieu'nun kuramsal yaklaşımında kültürün sosyal sınıf sınırlarının oluşumunda temel belirleyicilerden biri olduğunu söylemek mümkündür. Kültürün yaşam biçimlerindeki farklılıklara karşılık geldiği göz önünde bulundurulduğunda, farklı yaşam biçimlerinin sosyal sınıf sınırlarının oluşumunda belirleyici olduğu söylenebilir. Araştırmanın yürütüldüğü iki okulun sosyokültürel ve sosyoekonomik açıdan birbirinden farklı öğrenci profillerine sahip olması, her iki okulda doğal olarak birbirinden farklı kültürel sermayelerin devreye sokulduğunu ve dolayısıyla okul kültürünü oluşturan etkileşim formlarının da aynı yönde farklılaştığına işaret etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin algıladıkları okul kültürünün incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Sınıf öğretmenlerine göre okullarda görülen kültür unsurlarının belirtileri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerine göre hangi kültür unsurları görülmektedir?

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni ile tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında merkeze alınan araştırılan olgu okul kültürüdür. Öğretmenlerin bu olguya yönelik yaşantıları, algıları ve bunlara yükledikleri anlamlar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede araştırmanın çalışma grubunu Gaziantep Şahinbey ilçesindeki resmi ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen 7 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin belirlenmesinde ele alınan ölçütler;

- a. En az 10 yıllık deneyime sahip olma
- b. En az 2 farklı okulda en az 3 yıl çalışmış olma
- c. En son bulunduğu okulda en az 2 yıldır çalışıyor olma
- d. Sınıf öğretmeni olma olarak belirlenmiştir.

Bu ölçütleri sağlayan öğretmenlerin yaş aralığı 34 ila 55 arasında değişmektedir. Katılımcıların 5'i kadın, 2'si erkek; mesleki kıdemleri ise 12 ila 30 arasında değişmektedir.

Öğretmenlerden veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme soruları araştırma soruları bağlamında hazırlanmış 2 ana sorudan oluşmaktadır. Bu sorular öğretmenlere yüz yüze yapılan görüşmelerde sorulmuştur. Öğretmenlerden önceden araştırma sürecinde yer alıp almayacakları sorulmuş, araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen öğretmenlerle önceden planlanan sürelerde görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler genel olarak öğretmenlerin boş olduğu ders saatlerinde veya okul dışı zamanlarda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık olarak 30 dk sürmüştür. Yapılan görüşmeler öğretmenlerden izin alınarak ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

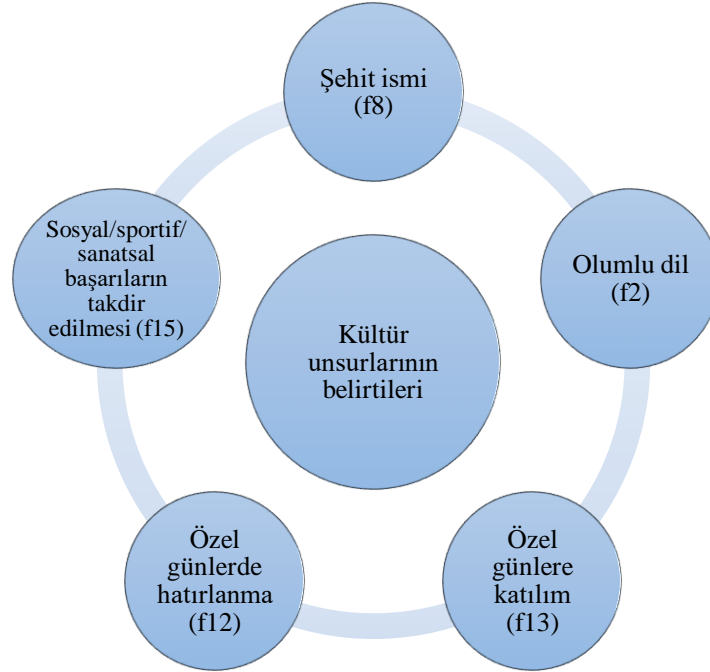
Ses kayıt cihazı ile yapılan görüşmeler analiz edilmeden önce transkript edilerek yazıya dökülmüştür. Daha sonra araştırmacı yazıya dökülen verileri çalışma grubunda yer alan öğretmenlere göndermiş ve teyit edilmesini istemiştir. Öğretmenlerden gelen dönütler çerçevesinde veri analiz süreci başlamıştır. Verilerin

analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırma bağlamında oluşturulan sorular önceden belirlenmiş temalar olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla birinci alt problemde vurgulanan “okul kültürü unsurlarının belirtileri” ve ikinci alt problemde vurgulanan “okul kültürü unsurları” temalar olarak kabul edilmiştir. Öğretmenlerden elde edilen veriler bu temalara göre analiz edilerek kodlar belirlenmiştir. Kodların belirlenmesin sürecinde bulguların geçerlik ve güvenilirliğini arttırmak için analiz sürecine iki uzman tarafından gerçekleştirilmiştir. Kodların çıkarılması, kodların temalara uygunluğu vb. işlemlerde birlikte fikir birliğine varılarak analiz süreci yürütülmeye çalışılmıştır. Ayrıca veri toplama aracının hazırlanmasından verilerin analizi sürecine kadarki aşamalar alan uzmanları tarafından denetlenmiş, gerekli dönütlerle birlikte süreç yürütülmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin okul kültürüne yönelik algılarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada elde edilen bulgular temalara göre düzenlenerek verilmiştir.

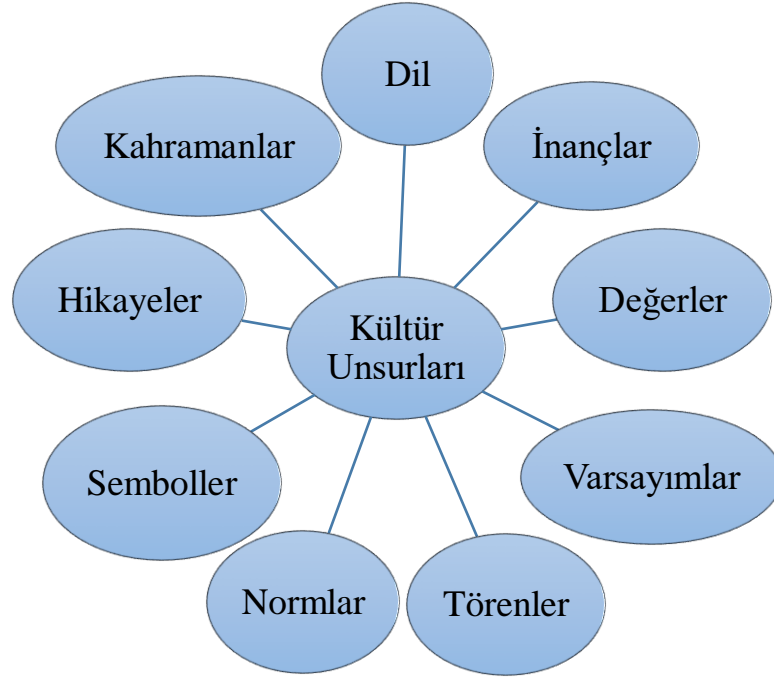
Öğretmenlere göre okullarında görülen kültür unsurlarının belirtileri 5 kod etrafından birleşmektedir. Bunlar; şehit ismi, olumlu dil, özel günlere katılım, özel günlerde hatırlanma ve sosyal/sportif başarıların takdir edilmesi olarak bulunmuştur (şekil 1).

Şekil 1. Öğretmenlerin okul kültür unsurlarının belirtilerine yönelik düşünceleri

Araştırma kapsamında elde edilen bulgulara göre okullarda örgüt kültürü unsurlarının belirtileri olarak en çok sosyal/sportif/sanatsal organizasyonlarda elde edilen başarılar ödüllendirilmiştir (f=15). Gerek öğretmenlerin doğrudan katıldığı gerekse öğretmen rehberliğinde katılan organizasyonlardan elde edilen başarılar farklı şekillerde ödüllendirilerek örgüt kültürünün oluşturulabileceğine inanılmaktadır. Ayrıca okul yöneticileri yarışmalarda birinci olan öğrencileri maddi veya manevi olarak ödüllendirerek diğer öğrencilerin de motive olabileceklerine inanmaktadırlar. Ayrıca örgüt çalışanları arasında dayanışmayı güçlendirmek amacıyla özel günlerin (24 Kasım, 8 Mart vb.) kutlandığı (f= 12) ve öğretmenlerin özel günlerine (düğün, hasta ziyareti vb.) katıldıkları görülmektedir (f= 13). Araştırmaya katılan öğretmenlerin vurguladığı diğer bir husus ise okullara şehit isimlerinin verilmesidir. Vatanın ve milletin güvenliği için canlarını vermiş şehitlerin isimlerinin okullara verilmesi okul kültürü unsurlarının bir belirtisi olarak değerlendirilmiştir. Bazı öğretmenler ise yöneticilerle öğretmenler arasında kurulan iletişimde olumlu dilin kullanılması okul kültürü unsurlarının bir belirtisi olarak kabul edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre okullarda görülen kültür unsurlarına yönelik elde edilen bulgular ise şekil 2’de verilmiştir. Burada öne çıkan unsurlar; dil, inançlar, değerler, varsayımlar, törenler, normlar, semboller, hikayeler ve kahramanlardır.

Şekil 2. Öğretmenlerin okul kültür unsurlarına yönelik düşünceleri

Okullarda en fazla dil ve varsayımların kullanıldığı belirlenmiştir (f=8). Kullanılan dile bakıldığında daha çok informal dilin okullarda etkili olduğu görülmektedir. Okul içinde resmi dilin ise çok az kullanıldığı ve sadece resmi işleyiş için kullanıldığı ifade edilmektedir. Ö6 “.. okulda hepimiz öğretmeniz. Meslektaşlarımıza karşı üst dille emredici bir dil kullanılması hoş değil..” ifadeleriyle öğretmenlerin informal dil kullanmak istediklerini belirtmektedir. Ö1 ise okullarda informal dil kullanımının eşitsizliklere neden olduğunu belirterek okulda herkesin birbirlerine Bey, Hocam ve Hanım vb. unvanlarla hitap etmeleri gerekliliğini belirtmiştir. Öğretmenlerin okul yöneticilerinin varsayımlarla hareket ettiğini ifade etmesi ön yargıların ön planda olduğunun göstergesidir. Liderlik özelliklerini iyi sergileyebilen okul müdürleri okullarda kahraman olarak görülmektedir. Ancak bu tür okul müdürlerinin az olarak görüldüğü tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Öğretmenlerin okul kültürüne dair algılarının genel olarak olumlu olduğu ifade edilebilir. Öğretmenler birçok ortak çalışmalarda bulunmuşlardır. Okul içerisinde yapılan birçok etkinlik zamanla okulun bir parçası haline gelerek gelenekselleşmiştir. Okul kültürünün bir parçası olmuştur. Okul yöneticisinin örgüt unsurlarında da bahsedildiği üzere iş görenlerin performansına göre (altın gibi) ödüllendirmesi öğretmen performansını da olumlu etkilemektedir. Okuldaki kültür unsurları ile ilgili birçok faktör ön plana çıkmaktadır. Örneğin mevcut yönetmelikler bu konuda oldukça belirleyici olmaktadır. Taş ve Önder (2010), yaptığı araştırmasında merkez teşkilatının mevcut yönetmeliklerle okul yöneticilerine isteklerini yerine getiren memur olarak baktığı ve mesleki yeterlilikleri dikkate almayan yönetmelikler yayınladığı sonucuna ulaşmışlardır. Bunun sonucunda ise yürürlüğe giren yönetmeliklerin de genel olarak yöneticilerde olması gereken özellikleri ölçmekten uzaklaştıkları tespit edilmiştir. Bir diğer faktör öğretmenin kişisel tercihleridir. Örneğin hemen her öğretmenin öğrencilere bireysel vakit ayırmakta olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin sosyal etkinliklerini kulüpler içerisinde yapması öğrencilerin sosyalleşmelerine ve ders yaşantılarını hayata aktarmaları açısından da olumlu sonuçlar vermiştir.

Morrison ve Milliken’e (2000) göre; örgüt üyeleri iş yaşantılarını çalıştıkları kurumla özdeşleştirmektedirler. Çalışanların davranışları üzerinde örgüt kültürünün etkili olduğu saptanmıştır. Tutum, davranış, verdikleri tepki, inançlar üzerinde örgüt kültürü etkilidir. Ortak değerlerin oluşması, aynı dilin konuşulması, çözüm önerilerinin beraber oluşturulması okul kültürünün oluşturulmasında önemlidir. (Acaray 2014).

Okul kültürü, yönetici ve öğretmenlerin davranışlarına yön veren paylaşılan değerler ve anlamlar bütünüdür. Okulun değerleri, normları, gelenekleri ve sembolleriyle birlikte, yaşanmış hikayeler de okul

kültürünün oluşumuna katkıda bulunmaktadır. Etkili okulun temel niteliklerinden biri, güçlü bir kültüre sahip olmasıdır.

Olumlu bir okul kültürünün, bir taraftan okulun daha başarılı bir okul olmasını sağlarken bir taraftanda öğretmen ve öğrenci için bir aile ortamı oluşturduğu gözlenmiştir. Bu sebeple akademik ve sosyal başarının önemli koşullarından biri olumlu bir okul kültürünün oluşturulmasıdır.

Araştırma sonucunda okullarda çeşitli etkinliklerle özel günlerin kutlanması; informal bir dilin kullanılması ancak bunun işi aksatmaması, eşitliği bozmaması önerilerinde bulunulmuştur.

Kaynakça

- Bursahoğlu, Z. (1998). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A. Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 2. baskı, Ankara Pegem Yayıncılık.
- Gökalp, Z. (1997). *Türkçülüğün Esasları* (5.bs.). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Gümüseli, A., İ. (2006). *Okul kültürü ve liderlik*. İstanbul: Artı Eğitim Dergisi, Mart, Sayı: (8): 14.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2007). *Educational Adminisration*. USA: McGraw-Hill.
- Memduhoğlu, H. B. ve Zengin, M. (2010). *Örgütsel güven*. H.B.Memduhoğlu ve K.Yılmaz (ed.), *Yönetimde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Pegem A Akademi Yayıncılık.
- Orhan, S., Gümüş, M. ve Kızılkaya, E. (2021). Dönüşümsel ve İşlemsel Liderlik Teorileri, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 7(44), 880-885.
- Ouchi, W. G. (1981). *Theory Z: How American Business Can Meet the Japanese Challenge*, Reading, Addison-Wesley Publishing Company.
- Oukes, T. (2010). *Innovative Work Behavior*, (Bachelor Thesis) Holland: University of Twente.
- Öndeş, T. (2017). *Hemşirelerin Yöneticilerine İlişkin Dönüşümcü Liderlik Algıları*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Örs Özdiş, S. ve Kutlu, Ö. (2019). Investigation of the Mediator Variable Effect Using BK, Sobel and Bootstrap Methods (Mathematical Literacy Case), *International Journal of Progressive Education*, 15(2), 30-43.
- Özalp, İ. (2004). *Klasik Yönetim Yaklaşımı*. Yönetim Organizasyon, Ed. Celil Koparal, (ss. 19-36), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Özalp, İ. ve Öcal, H. (2000). *Örgütlerde Dönüştürücü Transformational Liderlik Yaklaşımı*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (4), 207-227.
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve Kültürler*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şişman, M. ve Turan, S. (2004). *Eğitim ve okul yönetimi*. Y. Özden (Ed.), Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı, (ss. 99-146). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Sixth Edition, New Jersey, USA: Pearson Education.
- Tağraf, H. ve Çalman, İ. (2010). *Ohio Üniversitesi Liderlik Modeline Göre Oluşan Liderlik Biçimlerinin İşletmelerin İhracat Performansı Üzerine Etkisi ve Gaziantep İlinde Bir Araştırma*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23 (2), 135-154.
- Taucean, I. Tamasila, M. ve Negru-Strauti, G. (2016). *Study on Management Styles and Managerial Power Types for a Large Organization*, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 221, 66-78.
- Tekin, Y. (2012). *Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi ile Yenilikçi örgüt Kültürü İlişkisi: Alanya' da Bir Araştırma*, (Doktora Tezi), Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekin, Y. ve Durna, U. (2012). *Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi Uygulamaları Alanya'da Beş ve Dört Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (3), 93-110.
- Tekin, Y. ve Ehtiyar, R. (2011). *Başarının Temel Aktörleri: Vizyoner Liderler*, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 6 (24), 4009-4023.

- Temel, E. (2016). Dönüşümcü Liderlik ve Psikolojik Güçlendirme Arasındaki İlişkide Örgütsel Özdeşleşmenin Aracılık Rolü: Nazilli'deki Kamu Kurumlarında Bir Uygulama, (Yüksek Lisans Tezi), Aydın:Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tichy, N. M. ve Devanna, M. A. (1986). *The Transformational Leader*. New York: John Wiley & Sons.
- Tidd, J., J. Bessant ve K. Pavitt. (2005). *Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change*. New York: John Wiley & Sons.
- Williams, R. (2005). *Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözcüğü*. (S. Kılıç, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Extended Abstract

Introduction

All of the individual or social behavior of people is at the center of the culture. Culture is defined as the social life style of people (Williams, 1985: 90). Culture is a set of learned beliefs and traditions that are shared among the members of a society, passed from one generation to the next, experienced specific to a particular group, and shape social behavior patterns (Carter, 2000; Barrett, 1984). Culture is very decisive in human and social life and “has an extraordinary power to shape what people think and how they behave” (Barth, 2002: 7). Because culture is a guide that shows individuals how the social order works, daily life practices, and what the consequences of unfulfilled rules are.

Culture is an environmental trait rather than a hereditary trait. In other words, culture is transferred between generations by changing in the process. According to Spindler and Spindler (1982; cited in Finnan and Levin, 1998), culture does this by enabling individuals to interact with other members of society and by providing a framework to make sense of their world. The interactions of the individual in the social environments he enters throughout his life enable him to internalize the culture of the society he lives in. The norms, values, symbols and language, which are the main components that make up the culture, are learned in the family, which is the first social environment of the individual. In the periods of school and work life, which is the second socialization process, the individual experiences the process of being a member of a society with the cultural codes he carries. Education, and therefore school, represents an important transitional stage in the acculturation and socialization process of the individual.

Schools are small community samples with their unique social order and being one of the institutions where human interaction is most intense in the society. Considering that culture is the way of life of people (Macionis, 2013) together with the way of thinking, behavior and material objects, in the simplest terms, schools, just like societies, are related to their historical backgrounds, ways of understanding the world, human interactions, and the material and spiritual products resulting from these interactions. reveal their own unique culture. School culture is the equivalent of the concept of culture at the level of schools, which have their own social areas and thus have the characteristics of a small social structure. Therefore, the definition of school culture also requires a broad perspective. In this sense, school culture is a broadly established variable structure that organizes the behavior and interaction processes (expectations, social norms, forms of communication) of the human element that makes up the school in the school's own living space (the cultural and ecological context in which the people who make up the school society continue their daily lives). it is a set of meanings (beliefs, values, goals, etc.) (Kitayama, 2002). School culture is constantly structured and developed by the interaction processes between school personnel, students and other elements that make up the school environment, and the way they understand the world (Finnan, 2000; Hinde, 2004).

School culture is a holistic phenomenon that is collectively produced by students, teachers, parents and the school environment in general. Within this holism, the cultural codes and social behavior practices that students bring to school from outside have an important place. Bourdieu (1984) defines these cultural codes as competence in dominant cultural practices and expresses it as cultural capital. In this approach, Bourdieu (1986) added the cultural dimension to the economic-based social class distinction. Culture plays a mediating role in examining issues such as the sources and consequences of economic inequalities (Giroux, 2014: 118). Therefore, it is possible to say that culture is one of the main determinants in the formation of social class boundaries in Bourdieu's theoretical approach. Considering that culture corresponds to differences in lifestyles, it can be said that different lifestyles are determinative in the

formation of social class boundaries. The fact that the two schools where the research was conducted have different student profiles in terms of socio-cultural and socioeconomic aspects indicates that naturally different cultural capitals are introduced in both schools and therefore the interaction forms that make up the school culture differ in the same direction.

The concept of school culture is at the center of this research. Within the scope of the research, it is thought that the cultural studies carried out in primary schools will be examined by document analysis method and thus a general conclusion can be reached by revealing more macro results.

Methodology

In this research, which was designed with phenomenology, one of the qualitative research methods, interviews were conducted with seven teachers in Gaziantep Province, Şahinbey district, with semi-structured interview forms. For the reliability of the interview, the expert opinion method was used.

Findings

According to the findings obtained from the studies examined within the scope of the research, the achievements achieved in the organizations were rewarded the most as an organizational culture element in schools.

Another finding obtained from the research was that the language element was mostly used in schools. When we look at the languages used, it is seen that informal languages are more effective in schools. It is stated that official languages are used very little in the school and they are only used to use sanctions.

Discussion and Conclusion

School culture is the set of shared values and meanings that guide the behavior of administrators and teachers. Along with the values, norms, traditions and symbols of the school, lived stories also contribute to the formation of school culture. One of the key qualities of an effective school is that it has a strong culture.

It has been observed that a positive school culture not only makes the school a more successful school, but also creates a family atmosphere for teachers and students. For this reason, one of the important conditions of academic and social success is the creation of a positive school culture.

As a result of the research, the celebration of special days with various activities in schools; It has been suggested that an informal language should be used, but this should not hinder the work and break the equality.